

## **Report on National Fish Farmers Day 2025**

**Organised by**

**ICAR-Central Institute of Fisheries Education (CIFE), Mumbai**

**in collaboration with**

**Krishi Vigyan Kendra (KVK), Dahanu, Palghar**

**at KVK, Kosbad Hill, Palghar**

**10 July 2025**

**Theme: Drones & AR/VR Technology: Practical Applications for Fish Farmers**

The National Fish Farmers Day 2025 was celebrated by ICAR-Central Institute of Fisheries Education (CIFE), Mumbai, in collaboration with Krishi Vigyan Kendra (KVK), Dahanu, Palghar, at Kosbad Hill, Palghar. The event honoured the pioneering work of Dr. Hiralal Chaudhury and Dr. K.H. Alikunhi, who successfully induced breeding of Indian Major Carps in July 1957-an achievement that transformed aquaculture in India.

With over 200+ attendees including men and women fish farmers, Department of Fisheries official, and representatives from TN Foundation the event received an overwhelmingly enthusiastic response.

This year's theme for the National Fish Farmers Day 2025, "Drones & AR/VR Technology: Practical Applications for Fish Farmers," highlighted how emerging technologies can transform the future of fisheries and empower fish farmers.

The celebration began with the lighting of lamp and floral offerings to Goddess Saraswati ji. The programme was chaired by Dr. N.P. Sahu, Director and Vice Chancellor, (Acting) ICAR-CIFE, Mumbai.

Dr. Arpita Sharma, Organizing Secretary, National Fish Farmers Day and Head of FEES Division, welcomed the dignitaries and guests with flowers.

Distinguished dignitaries on the dais included Dr. Vilas Jadhav, Programme Coordinator, KVK Palghar; Krishi Bhushan awardee Shri Yajnesh Save; Dr. Debajit Sharma, Head of Aquaculture Division; Dr. K.N. Mohanta, Head of Fish Nutrition and Physiology Division;

Dr. Arpita Sharma, Head of FEES Division; and Dr. Swadesh Prakash, Principal Scientist, ICAR-CIFE.

Dr. Vilas Jadhav, Programme Coordinator, KVK Palghar in his address emphasized KVK's role in promoting fisheries for livelihood and water conservation. Dr. Debajit Sharma explained the significance of commemorating the day, while Dr. K.N. Mohanta highlighted aquaculture's role in boosting rural economy and employment.

In his address, Dr. N.P. Sahu, Director and Vice Chancellor, (Acting) ICAR-CIFE, Mumbai. encouraged farmers to adopt scientific methods and leverage schemes such as Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana.

Five fish farmers were felicitated on this special day, with Shri, Yadnesh Vasant Save being honoured as the Best Fish Farmer. He practices aquaculture under technical guidance from ICAR-CIFE and KVK Dahanu, cultivating IMCs, pangasius, and tilapia. Other awardees included Shri. Lahu Pandu Chaudhary, Shri. Madhukar Babu Khache, Shri. Mohan Baban Chaudhari, and Shri. Sadanand Govind Kode - each showcasing successful ventures in scientific fish culture after receiving ICAR-CIFE training.

The technical session featured immersive demonstrations using Augmented Reality and Virtual Reality headsets. Farmers experienced fish anatomy, pond management, and disease control in real time, lifelike 3D environments-making knowledge accessible and engaging and was coordinated by Dr. P.S. Ananthan, Principal Scientist and Shri Abuthagir, Scientist, ICAR-CIFE, Mumbai

This was followed by a brief presentation on Fish Farming by Dr. Kapil Sukhdhane, ICAR-CIFE, Mumbai followed by Matsya Kisan Sangoshti and "Man ki Baat Matsya Kisan Ke Sath" panel discussion. This provided a platform for fish farmers to interact with CIFE scientists, share their queries, and gain expert insights about basics as well as advanced aquaculture. Dr. Sikendra Kumar, FNBP division, ICAR-CIFE provided all the help for the successful conduct of the programme. It was also announced that farmers can now access the advisory portal anytime through the official ICAR-CIFE website for timely expert guidance and support.

Drone demonstrations drew wide interest, as teams showcased real-time fish feed application in ponds. The drones enabled efficient feed dispersion, time-saving operations, and reduced labour-empowering even small-scale farmers with modern capabilities. This was coordinated by trained drone pilots from CIFE Dr. P.S. Ananthan and Shri Abuthagir.

A mini exhibition on fisheries and agri-business innovations was managed by Dr. Prasenjit Pal, Senior Scientist, with support from Technical officers Shri. Avinash Sable and Shri Simant Kumar. The stall featured different CIFE technologies, sample exhibits of different fish feeds, manure from fish waste, hatchery innovations, fish vaccines, different value-added fish products, leaflets, banners etc. Farmers learned about new business opportunities in fish value chains of Agri Business Innovation initiatives of CIFE. FEES Division research Scholars Shri. Dinesh, Shri. Bhadra and Ms. Snehal from ABI provided all the help.

A new initiative by FEES Division titled Know Your Farmer/Fisher (KYF) was initiated during the National Fish Farmers Day 2025 with an objective to build a comprehensive and dynamic database of fish farmers and fishers to strengthen outreach, technical support, and policy planning. As part of the initiative, a one-page farmer profile document was introduced to capture key personal, geographic, and aquaculture-related information. It seeks to recognize individual contributions of fish farmers and fishers and develop stronger engagement between stakeholders.

KVK staff Rupali Deshmukh, Ashok Bhoir, Bharat Kushhare, Uttam Sahane, Rizwana Sayyadd and Anil Kumar Singh provided support for the successful conduct of the programme. The programme was moderated by Dr. Shivaji Argade, Senior Scientist, ICAR-CIFE, and Ms. Rupali Deshmukh from KVK Dahanu, and concluded with a vote of thanks by Dr. Swadesh Prakash, Programme coordinator and Principal Scientist, ICAR-CIFE, Mumbai.

With participation of over 200+ fish farmers, ICAR-Central Institute of Fisheries Education (CIFE), Mumbai and Krishi Vigyan Kendra, Dhanau Palghar team, The National Fish Farmers Day 2025 celebration reflected dynamic aquaculture community and the potential of technology in driving sustainable growth for fish farmers across the nation.

आमंत्रण

**राष्ट्रीय मत्स्य शेतकरी दिवस - २०२५**

आयोजक:  
भा. कृ. अनु. प. - केन्द्रीय मात्स्यिकी शिक्षण संस्थान, मुंबई  
कृषि विज्ञान केंद्र, डहाणू, पालघर

दिनांक : १० जुलै २०२५  
वेळ : सकाळी ९:३०  
आयोजन स्थल : कृषि विज्ञान केंद्र, डहाणू, पालघर, महाराष्ट्र


कार्यक्रमाची रूपरेखा

**शेतकरी - वैज्ञानिक संवाद सत्र**

मत्स्यपालनामध्ये झोनच्या  
अनुप्रयोगांचे प्रदर्शन

क्षेत्रीय प्रदर्शन

ए.आर/व्ही.आर तंत्रज्ञान प्रदर्शन













































## राष्ट्रीय मत्स्य शेतकरी दिवस उत्साहात

◆ जव्हार (वार्ताहर) :

जिल्ह्यात मत्स्य शेतकरी चालना मिळवी या उद्देशाने मुंबई येथील केंद्रीय मत्स्य शिक्षण संस्था आणि कृषी विज्ञान केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने कोसबाड हिल येथे राष्ट्रीय मत्स्य शेतकरी दिवस उत्साहात संपन्न झाला. यावेळी कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी केंद्रीय मत्स्य शिक्षण संस्थेचे संचालक डॉ. एन. पी. साहू उपस्थित होते. व्यासपीठावर कृषि विज्ञान केंद्राचे प्रमुख शास्त्रज्ञ डॉ विलास जाधव, कृषि भूषण यज्ञेश सावे, डॉ. देवाशीष, डॉ. महंता, डॉ.

अर्पिता शर्मा, डॉ. स्वदेश प्रकाश आदि मान्यवर उपस्थित होते. डॉ. साहू यांनी मत्स्यपालन, देशाच्या अर्थव्यवस्थेत आणि ग्रामीण भागातील रोजगारात महत्त्वपूर्ण योगदान देत असल्याचे प्रतिपादन केले. डॉ. साहू यांनी आपल्या अध्यक्षीय मार्गदर्शनात आधुनिक मत्स्यपालन याविषयी सविस्तर माहिती देऊन मत्स्य पालकांनी माशांचे खाद्य स्वतः तयार करण्यास सांगितले. तसेच डोनाचा वापर करून मत्स्य खाद्य कसे द्यावे याचे प्रात्यक्षिक दाखविण्यात आले. या कार्यक्रमास शेतकऱ्यांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला.

Mumbai Edition  
Jul, 11 2025 Page No, 5  
<https://epaper.prahaar.in>

सागर

## राष्ट्रीय मत्स्य शेतकरी दिवस उत्साहात संपन्न, मत्स्य पालकांचा सन्मान

► जव्हार : पालघर जिल्ह्यात मत्स्य शेतकरी चालना मिळवी या उद्देशाने मुंबई येथील केंद्रीय मत्स्य शिक्षण संस्था आणि कृषि विज्ञान केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने कोसबाड हिल येथे राष्ट्रीय मत्स्य शेतकरी दिवस उत्साहात संपन्न झाला.

यावेळी कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी केंद्रीय मत्स्य शिक्षण संस्थेचे संचालक डॉ. एन. पी. साहू उपस्थित होते. व्यासपीठावर कृषि विज्ञान केंद्राचे प्रमुख शास्त्रज्ञ डॉ विलास जाधव, कृषि भूषण यज्ञेश सावे, डॉ. देवाशीष, डॉ. महंता, डॉ. अर्पिता शर्मा, डॉ. स्वदेश प्रकाश आदि मान्यवर उपस्थित होते. कार्यक्रमात डॉ. देवाशीष आणि डॉ. महंता यांनी मत्स्य पालन दिनाचे महत्त्व विषद केले. १० जुलै १९५७ मध्ये याच दिवशी, डॉ. हीरालाल चौधरी आणि डॉ. अलीकुन्ही यांनी भारतीय प्रमुख कार्पसचे यशस्वी प्रजनन केले होते, या महत्त्वपूर्ण घटनेच्या स्मरणार्थ हा दिवस साजरा केला जात असल्याचे सांगून मत्स्य पालन याविषयी मार्गदर्शन केले. डॉ. साहू यांनी मत्स्यपालन, देशाच्या



अर्थव्यवस्थेत आणि ग्रामीण भागातील रोजगारात महत्त्वपूर्ण योगदान देत असल्याचे प्रतिपादन केले. डॉ. साहू यांनी आपल्या अध्यक्षीय मार्गदर्शनात आधुनिक मत्स्यपालन याविषयी सविस्तर माहिती देऊन मत्स्य पालकांनी माशांचे खाद्य स्वतः तयार करण्यास सांगितले. कमी जागेत कमी भांडवलाला मत्स्य पालन हा व्यवसाय फायदेशीर असल्याचे सांगून शोभवंत मासे पालन, मत्स्य बीज निर्मितीसाठी बायोप्लॉक तंत्रज्ञान शेतकऱ्यांनी आत्मसात करावे तसेच

मत्स्य संपदा योजनेचा लाभ घ्यावा असे आवाहन केले. तत्पूर्वी, कृषि विज्ञान केंद्राचे प्रमुख शास्त्रज्ञ डॉ विलास जाधव यांनी कृषि विज्ञान केंद्राच्या विविध उपक्रमांची माहिती देऊन मत्स्यपालनात केंद्राचे विशेष योगदान असल्याचे सांगितले. शेततळ्यातील मत्स्य पालन यातून उपजिविका तर शेत तळ्याच्या माध्यमातून जल संधारण अशा दुहेरी उद्देशाने कृषि विज्ञान केंद्र कार्य करत असल्याचे सांगितले. यावेळी आधुनिक पध्दतीने मत्स्यपालन

करणाऱ्या सहा शेतकऱ्यांचा सन्मान करण्यात आला. तलासरी तालुक्यातील यज्ञेश सावे यांना सर्वोत्कृष्ट मत्स्यपालक म्हणून गौरविण्यात आले.

दरम्यान, तांत्रिक मार्गदर्शन सत्रात डॉ. कपिल सुखदाणे, डॉ. अनंता, डॉ. गोस्वामी यांनी आधुनिक मत्स्यपालन याविषयी सविस्तर माहिती देऊन शेतकऱ्यांच्या शंकांचे निरसन केले तसेच डोनाचा वापर करून मत्स्य खाद्य कसे द्यावे याचे प्रात्यक्षिक दाखविण्यात आले.

तत्पूर्वी, कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. अर्पिता शर्मा यांनी केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचलन डॉ. शिवाजी अरगडे आणि आभार प्रदर्शन डॉ. स्वदेश प्रकाश यांनी केले. कार्यक्रमास शेतकऱ्यांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला. कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी कृषि विज्ञान केंद्राचे संगणक तज्ञ अनिल कुमार सिंग, रुपाली देशमुख, उराम सहाणे, अशोक मोहंर, दामिनी तांडेल, भरत कुशारे, रिझवाना सय्यद, दीपक वांगड, संदेश, राजेश आले यांनी विशेष मेहनत घेतली.

लोकमत

## कृषिभूषण यज्ञेश सावे ठरले सर्वोत्कृष्ट मत्स्यपालक



लोकमत न्यूज नेटवर्क

दुहेरी उद्देशाचा फायदा

शेततळ्यातील मत्स्यपालनातून उपजीविका, तर शेततळ्याच्या माध्यमातून जलसंधारण अशा दुहेरी उद्देशाने कृषि विज्ञान केंद्र कार्य करत असून, त्याचा फायदा शेतकऱ्यांना मिळत आहे. विलास जाधव यांनी सांगितले.

डोनाच्या साहाय्याने  
मत्स्यांना खाद्य

डॉ. कपिल सुखदाणे, डॉ. अनंता, डॉ. गोस्वामी यांनी आधुनिक मत्स्यपालनाची माहिती देऊन शेतकऱ्यांच्या शंकांचे निरसन केले. तसेच डोनाचे मत्स्य खाद्य कसे द्यावे याचे प्रात्यक्षिक दाखविले.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. अर्पिता शर्मा यांनी केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचलन डॉ. शिवाजी अरगडे आणि आभार प्रदर्शन डॉ. स्वदेश प्रकाश यांनी केले. कार्यक्रमास शेतकऱ्यांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला. कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी कृषि विज्ञान केंद्राचे संगणक तज्ञ अनिल कुमार सिंग, रुपाली देशमुख, उराम सहाणे, अशोक मोहंर, दामिनी तांडेल, भरत कुशारे, रिझवाना सय्यद, दीपक वांगड, संदेश, राजेश आले यांनी विशेष मेहनत घेतली.